Oikeustapauskokoelma

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

28 päivänä lokakuuta 2010 *

Henkilöstö — Virkamiehet — Irtisanomispäätös — Huolenpitovelvollisuus — Epäpätevyys — Lääketieteelliset syyt

Asiassa F-92/09,

jossa on kyse EY 236 ja EA 152 artiklaan perustuvasta kanteesta,

U, Euroopan parlamentin entinen virkamies, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg), edustajinaan asianajajat F. Moyse ja A. Salerno,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään S. Seyr, K. Zejdová ja J. F. de Wachter,

vastaajana,

VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Tagaras sekä tuomarit S. Van Raepenbusch (esittelevä tuomari) ja M. I. Rofes i Pujol,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.7.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kantaja vaatii virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 6.11.2009 toimittamassaan kannekirjelmässä, että 6.7.2009 tehty päätös, jolla Euroopan parlamentti on irtisanonut kantajan 1.9.2009 lukien (jäljempänä riidanalainen päätös), on kumottava ja että kantajalle on maksettava 15 000 euroa korvaukseksi henkisestä kärsimyksestä, jota hän katsoo itselleen aiheutuneen, kantajan varatessa oikeuden muuttaa korvausvaatimusta.

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 9 artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Epäpätevyyttä käsittelevältä neuvoa-antavalta pariteettikomitealta pyydetään lausunto 51 artiklan soveltamisesta.”

3 Henkilöstösääntöjen 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”[Unioni] avusta[a] virkamiestä erityisesti oikeudellisissa toimenpiteissä sellaista henkilöä vastaan, joka uhkaa, loukkaa, solvaa tai herjaa virkamiestä tai hänen perheensä jäsentä tai hyökkää heitä vastaan tai vahingoittaa heidän omaisuuttaan virkamiehen aseman tai tehtävän vuoksi.

[Se] korvaa[– –] yhteisvastuullisesti tapauksissa aiheutuneet vahingot sillä edellytyksellä, että virkamies ei ole tahallisesti tai törkeästä tuottamuksesta aiheuttanut vahinkoja eikä voi saada korvausta vahingonaiheuttajalta.”

4 Henkilöstösääntöjen 51 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kukin toimielin määrittelee menettelyt, joiden avulla se voi havaita, hoitaa ja ratkaista epäpätevyystapaukset ennalta ehkäisevällä ja aiheellisella tavalla. Kun nämä menettelyt on hyödynnetty, virkamies, joka peräkkäisten 43 artiklassa tarkoitettujen määräaika-arviointien perusteella osoittautuu epäpäteväksi hoitamaan tehtäviään, voidaan irtisanoa tai hänen palkkaluokkaansa voidaan alentaa taikka hänet voidaan siirtää alempaan tehtäväryhmään muuttamatta hänen palkkaluokkaansa tai niin, että hänen palkkaluokkaansa alennetaan.

2. Virkamiehen irtisanomista, palkkaluokan alentamista tai alempaan tehtäväryhmään luokittamista koskevassa ehdotuksessa on mainittava syyt, joiden perusteella menettelyä vaaditaan, ja ehdotus on annettava asianomaiselle virkamiehelle tiedoksi. Nimittävän viranomaisen ehdotus saatetaan 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun neuvoa-antavan pariteettikomitean käsiteltäväksi.

3. Virkamiehellä on oikeus nähdä itseään koskevat asiakirjat kokonaisuudessaan ja ottaa kopiot kaikista menettelyyn liittyvistä asiakirjoista. Hänellä on aikaa valmistella puolustustaan vähintään viisitoista päivää sen jälkeen, kun hän on vastaanottanut ehdotuksen. Hän voi valita avustajakseen haluamansa henkilön. Virkamies voi esittää kirjallisia huomautuksia. Neuvoa-antava pariteettikomitea kuulee häntä. Hän voi myös kutsua todistajia.

4. Toimielintä edustaa pariteettikomiteassa nimittävän viranomaisen siihen tarkoitukseen valtuuttama virkamies. Kyseisellä virkamiehellä on samat oikeudet kuin asianomaisella virkamiehellä.

5. Kun neuvoa-antava pariteettikomitea on tutustunut 2 kohdassa tarkoitettuun ehdotukseen ja tutkinut kyseisen virkamiehen ja todistajien suullisesti ja kirjallisesti antamat lausunnot, se antaa perustellun lausunnon enemmistöpäätöksellä ja ilmoittaa mahdollisesta toimenpiteestä, jonka se katsoo asianmukaiseksi sille pyynnöstä esitettyjen asioiden valossa. Se toimittaa tämän lausunnon nimittävälle viranomaiselle ja asianomaiselle virkamiehelle kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona asia saatettiin komitean käsiteltäväksi. Puheenjohtaja osallistuu neuvoa-antavan pariteettikomitean päätöksentekoon vain, kun on kyse menettelytapakysymyksistä tai kun äänet jakautuvat tasan.

Nimittävä viranomainen tekee päätöksensä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut neuvoa-antavan pariteettikomitean lausunnon, ja asianomaista virkamiestä kuultuaan. Päätöksen on oltava perusteltu. Siinä on vahvistettava päivämäärä, jolloin se tulee voimaan.

6. Epäpätevyyden vuoksi irtisanotulla virkamiehellä on 7 kohdassa määritellyn ajan oikeus kuukausittaiseen irtisanomiskorvaukseen, joka on yhtä suuri kuin palkkaluokan 1 ensimmäisen palkkatason virkamiehen kuukausittainen peruspalkka. Virkamiehellä on myös saman ajan oikeus 67 artiklassa säädettyihin perhelisiin. Kotitalouslisä lasketaan palkkaluokan 1 virkamiehen kuukausittaisen peruspalkan perusteella liitteessä VII olevan 1 artiklan mukaisesti.

Korvausta ei makseta, jos virkamies eroaa 1–3 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisen jälkeen tai jos hänellä on jo oikeus välittömästi maksettavaan täyteen eläkkeeseen. Jos hän on oikeutettu saamaan kansallista työttömyyskorvausta, tätä etuutta vastaava määrä vähennetään edellä tarkoitetusta korvauksesta.

7. Aika, jolta 6 kohdassa tarkoitetut maksut suoritetaan, lasketaan seuraavasti:

a) kun kyseinen virkamies on ollut palveluksessa alle viisi vuotta silloin kun irtisanomispäätös tehdään, kyseinen aika on kolme kuukautta,

b) kun kyseinen virkamies on ollut palveluksessa vähintään viisi mutta alle 10 vuotta, kyseinen aika on kuusi kuukautta,

c) kun kyseinen virkamies on ollut palveluksessa vähintään 10 mutta alle 20 vuotta, kyseinen aika on yhdeksän kuukautta,

d) kun kyseinen virkamies on ollut palveluksessa vähintään 20 vuotta, kyseinen aika on kaksitoista kuukautta.

8. Kun virkamiehen palkkaluokkaa on alennettu tai hänet on siirretty alempaan tehtäväryhmään epäpätevyyden vuoksi, hän voi kuuden vuoden määräajan kuluttua pyytää, että tätä toimenpidettä koskevat maininnat poistetaan hänen henkilökansiostaan.

9. Asianomaisella virkamiehellä on oikeus hänelle menettelyn kuluessa aiheutuneiden kohtuullisten kulujen, mukaan lukien toimielimen ulkopuoliselle puolustajalle maksettavat palkkiot, korvaamiseen silloin, kun tässä artiklassa säädetty käsittely lopetetaan ilman, että tehtäisiin päätöstä irtisanoa virkamies, alentaa tämän palkkaluokkaa tai siirtää virkamies alempaan tehtäväryhmään.”

5 Henkilöstösääntöjen 59 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Virkamiehellä, joka osoittaa, ettei ole sairauden tai tapaturman vuoksi voinut hoitaa tehtäviään, on täysi oikeus sairaslomaan.

– –

4. Jos virkamies on kolmen vuoden aikana sairaslomalla yhteensä yli kaksitoista kuukautta, nimittävä viranomainen voi saattaa asian työkyvyttömyyslautakunnan käsiteltäväksi.

5. Virkamies voidaan siirtää lomalle toimielimen asiantuntijalääkärin suorittaman tarkastuksen perusteella, jos se on hänen terveydentilansa vuoksi tarpeen tai jos jollakulla hänen kanssaan samassa taloudessa asuvalla on tarttuva tauti.

– –”

6 Parlamentin puhemiehistön 3.7.2006 antamien sisäisten sääntöjen, jotka koskevat virkamiesten mahdollisten epäpätevyystapauksien havaitsemiseen, hoitamiseen ja ratkaisemiseen sovellettavaa kehitysmenettelyä (jäljempänä sisäiset säännöt), 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Näillä sisäisillä säännöillä otetaan henkilöstösääntöjen 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti käyttöön epäpätevyyden käsittelemistä koskeva menettely (jäljempänä kehitysmenettely) sen varmistamiseksi, että jokainen tapaus käsitellään varhaisessa vaiheessa ja järjestelmällisesti, jotta asianomaista virkamiestä autettaisiin saavuttamaan uudelleen arviointikertomuksessa kuvattujen tehtävien hoitamisen edellyttämä suoritustaso virkaa koskevan työnkuvauksen mukaisesti ja estämään siten se, että virkamieheen joudutaan kohdistamaan henkilöstösääntöjen 51 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä (irtisanominen, palkkaluokan alentaminen tai siirtäminen alempaan tehtäväryhmään palkkaluokkaa muuttamatta tai palkkaluokkaa alentaen).”

7 Sisäisten sääntöjen 3 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kehitysmenettelyä sovelletaan rinnakkain arviointikertomuksia koskevissa yleisissä täytäntöönpanosäännöissä – – (jäljempänä Rapnot-säännöt) tarkemmin määritellyn arviointimenettelyn kanssa.”

8 Sisäisten sääntöjen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Heti kun havaitaan merkkejä epäpätevyydestä, ensimmäinen arvioija kutsuu virkamiehen kuultavaksi muistiolla ja ilmoittaa hänelle keskustelun kohteen. Tässä muistiossa virkamiehelle kerrotaan hänen oikeuksistaan, sellaisina kuin ne on määritetty näiden sääntöjen 14 artiklassa. Keskustelun jälkeen ensimmäinen arvioija tiedottaa siitä lopulliselle arvioijalle asianmukaisesti perustellulla kirjeellä. Virkamiehelle toimitetaan jäljennös tästä kirjeestä.

2. Lopullinen arvioija pyytää tarvittaessa henkilöstöresursseja koskevan strategian osastoa [henkilöstöasioiden pääosasto] nimeämään neuvonantajan. Lopullinen arvioija kutsuu virkamiehen heti keskusteluun. Myös ensimmäinen arvioija ja neuvonantaja osallistuvat keskusteluun.

3. Keskustelun aikana lopullinen arvioija yksilöi todettujen puutteiden syyt, päättää tarvittaessa kehitysmenettelyn aloittamisesta ja vahvistaa virkamiehen tukiohjelman (jäljempänä kehityssuunnitelma). Lopullinen arvioija kertoo virkamiehelle kaikesta, mitä kehitysmenettelyyn liittyy.

– –”

9 Sisäisten sääntöjen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jos 7 artiklan mukaisessa keskustelussa – – lopullinen arvioija katsoo, että virkamiehessä havaitut merkit epäpätevyydestä voivat johtua lääketieteellisistä ongelmista, tai jos virkamies viittaa tämäntyyppisiin ongelmiin, lopullinen arvioija tiedustelee asiasta välittömästi työterveysyksiköltä. Tässä tapauksessa kehitysmenettelyn aloittamisesta mahdollisesti tehtävää päätöstä ja kehityssuunnitelman vahvistamista lykätään, kunnes työterveysyksikön vastaus on saatu.

2. Työterveysyksikkö antaa vastauksensa kirjallisesti lopulliselle arvioijalle, asianomaiselle virkamiehelle ja neuvonantajalle noudattaen tarkoin terveydenhuoltoalan tietosuojaa ja henkilötietojen luottamuksellisuutta.

3. Jos työterveysyksikön vastauksen mukaan virkamiehen tilannetta on käsiteltävä yksinomaan virkamiesten terveyttä koskevien henkilösääntöjen säännösten mukaisesti, lopullinen arvioija ei voi aloittaa kehitysmenettelyä virkamiehen osalta. Virkamiehelle, ensimmäiselle arvioijalle ja neuvonantajalle ilmoitetaan tästä.

4. Päinvastaisessa tapauksessa lopullinen arvioija kutsuu virkamiehen, ensimmäisen arvioija ja neuvonantajan uudelleen kuultaviksi kehitysmenettelyn aloittamista ja kehityssuunnitelman vahvistamista varten.

5. Työterveysyksikkö voi myöhemmin milloin tahansa puuttua asiaan ilmoittamalla kirjallisesti lopulliselle arvioijalle ja virkamiehelle arvionsa virkamiehen terveydentilasta ja tämän perusteella tekemänsä päätelmät. Ensimmäiselle arvioijalle, neuvonantajalle ja asianomaiselle virkamiehelle ilmoitetaan tästä. Lopullinen arvioija voi näiden päätelmien perusteella tapauksen mukaan päättää, että kehitysmenettely aloitetaan tai että jo aloitettu kehitysmenettely lopetetaan.”

10 Sisäisten sääntöjen 12 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Rapnot-sääntöjen 17 artiklan toisen kohdan mukainen väliraportti laaditaan heinäkuussa sen jälkeen, kun molemmat arvioijat ovat keskustelleet virkamiehen kanssa neuvonantajan läsnä ollessa. Väliraportti päivätään, ja molemmat arvioijat ja virkamies allekirjoittavat sen, ja virkamies voi tarvittaessa lisätä siihen huomautuksensa. Väliraportista annetaan jäljennös neuvonantajalle.

2. Jos väliraportissa katsotaan, ettei virkamies enää osoita merkkejä epäpätevyydestä, lopullinen arvioija lopettaa kehitysmenettelyn, eikä – – 13 artiklaa sovelleta. Päinvastaisessa tapauksessa lopullinen arvioija neuvonantaja lausunnon saatuaan vahvistaa, että kehitysmenettelyä jatketaan viitevuoden loppuun saakka. Molemmissa tapauksissa virkamiehelle ilmoitetaan ratkaisusta kirjallisesti.

– –”

Tosiseikat

11 Kantaja nimitettiin parlamentin virkamieheksi 1.5.2005 palkkaluokan C*1 (josta on tullut palkkaluokka AST 1) sihteerin tehtäviin. Kantaja vakinaistettiin sen jälkeen, kun hänen 1.5.2005–31.1.2006 kestänyt koeaikansa käännös- ja julkaisutoiminnan pääosaston suunnittelun ja kysynnän hallinnan yksikössä oli päättynyt.

12 Vuoden 2005 arviointikertomuksessa kantajan ensimmäinen arvioija totesi, että kantaja oli arvostettu uusi työtoveri. Samassa arviointikertomuksessa kantajaa pidettiin ansioituneena virkamiehenä.

13 Kantajaa koskevassa vuoden 2006 arviointikertomuksessa kantajaa pidettiin edelleen ansioituneena virkamiehenä mutta todettiin erityisesti, että hänen oli parannettava viestintätaitojaan, että puutteellinen viestintä aiheutti toisinaan ongelmia henkilösuhteissa ja että ”vaikka hänen tehokkuutensa on tyydyttävä, [hänen] halukkuutensa olla vuorovaikutuksessa työryhmän jäsenten kanssa [oli] vähentynyt”.

14 Käännös- ja julkaisutoiminnan pääosaston suunnittelun ja käännöskysynnän hallinnan yksikön yksikönpäällikkö (jäljempänä yksikönpäällikkö) kehotti 10.7.2007 lähettämässään kirjeessä kyseisen pääosaston pääjohtajaa (jäljempänä pääjohtaja) ”ottamaan huomioon mahdollisuuden, että aloitetaan kehitysmenettely” kantajan osalta. Yksikönpäällikkö mainitsi tässä kirjeessä, että hän ja kantaja olivat 9.7.2007 käyneet keskustelun sisäisten sääntöjen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

15 Lisäksi yksikönpäällikkö lähetti pääjohtajalle 8.8.2007 kirjeen, jossa hän viittasi erityisesti kantajan puutteisiin käännöspyyntöjen käsittelyssä, hänen kyvyttömyytensä viestiä työtovereidensa kanssa, hänen epäsäännöllisiin poissaoloihinsa sekä hänen epäkohteliaaseen ja epäammattimaiseen käytökseensä. Yksikönpäällikkö totesi tässä kirjeessä lisäksi seuraavaa:

”[Kantaja] on yliopistotasoisen koulutuksen saanut henkilö, joka todennäköisesti tuntee itsensä turhautuneeksi joutuessaan hoitamaan avustajan tehtäviä. Minulla on selvä käsitys, että [kantaja] halveksii työtä ja pitää sitä turhana. On myös syytä huomauttaa, että hänen suorituksensa ja käytöksensä ovat vakinaistamisen jälkeen muuttuneet täysin.”

16 Kantaja osallistui sisäisten sääntöjen 7 artiklan 2 kohdan perusteella kahteen keskusteluun 17.9. ja 20.9.2007. Näiden keskustelujen johdosta aloitettiin 24.9.2007 kehitysmenettely, johon liittyvä kehityssuunnitelma oli voimassa 31.12.2007 saakka. Tässä menettelyssä yksikönpäällikkö oli ensimmäinen arvioija ja pääjohtaja lopullinen arvioija.

17 Kantajan kanssa 3.12.2007 käydyn uuden keskustelun jälkeen pääjohtaja päätti 10.12.2007 päivätyssä kirjeessä pidentää kehitysmenettelyä. Tässä kirjeessä hän totesi kuitenkin, että kehitysmenettelyn aloittamisen jälkeen kantajan suoritusten laadussa ja käytöksessä oli tapahtunut edistystä.

18 Vuoden 2007 arviointikertomuksessa, joka laadittiin maalis- ja huhtikuussa 2008, todettiin erityisesti, että useista huomautuksista huolimatta kantajan suoritukset olivat vuonna 2007 huonontuneet merkittävästi. Tässä kertomuksessa kantajaa ei sitä paitsi enää pidetty ansioituneena virkamiehenä.

19 Sisäisten sääntöjen 12 artiklan perusteella laadittiin heinäkuussa 2008 väliraportti. Tässä raportissa, joka koski ajanjaksoa 1.1.–30.6.2008, todettiin erityisesti, että kantaja oli osittain parantanut käytöstään niitä yksikköjä ja työtovereita kohtaan, joihin hän oli yhteydessä. Vaikka raportissa ei katsottu, että kyse oli epäpätevyydestä, siinä täsmennettiin, että kokonaissuorituksessa tapahtuvan jatkuvan ja pitkäkestoisen edistyksen oli vielä vahvistettava, että havaitut parannukset olivat todellisia.

20 Yksikönpäällikkö ilmoitti kantajalle kirjeellä 9.7.2008, että kehitysmenettelyä jatketaan vuoden 2008 loppuun.

21 Kantajaa kehotettiin 12.8.2008 saapumaan työterveysyksikköön 14.8.2008.

22 Käännös- ja julkaisutoiminnan pääosaston henkilöstöresurssivastaava oli huolestunut siitä, ettei kantaja ollut vastannut edellisessä kohdassa mainittuun työterveysyksikön kehotukseen, joten hänen pyynnöstään parlamentin sosiaalityöntekijä kävi 4.9.2008 kantajan työpaikalla. Sosiaalityöntekijän mukaan kantaja oli tämän tapaamisen aikana vakuuttanut hänelle, ettei kantajan esimiesten tarvinnut olla ”huolissaan” hänestä.

23 Kehitysmenettelyn yhteydessä ja yksikönpäällikön läsnä ollessa käydyssä keskustelussa kantajalle ehdotettiin 13.10.2008 siirtoa käännös- ja julkaisutoiminnan pääosaston yksikköön X. Koska kantaja hyväksyi tämän ehdotuksen, hän siirtyi kyseiseen yksikköön lokakuussa 2008. Edellä mainitun keskustelun kuluessa päätettiin, että koska kantaja oli joulukuussa 2008 vuosilomalla, kehitysmenettelyä koskeva loppukeskustelu aikaistettiin pidettäväksi 26.11.2008.

24 Yksikönpäällikkö ja pääjohtaja saivat 19.11.2008 yksikön X eräältä hallintovirkamieheltä sähköpostin, jonka liitteenä oli selonteko tämän hallintovirkamiehen ja kyseisen yksikön päällikön 5.11.2008 pitämästä kokouksesta, joka koski kantajan sopeuttamista tähän yksikköön. Selonteossa todettiin erityisesti, että kantaja osoitti hyvää tahtoa, mutta että hänellä oli ongelmia viestiä työtovereidensa kanssa, että hän oli käytöksensä vuoksi jäänyt yksikössä yksinäiseksi ja että kyseisen yksikön päällikkö pelkäsi, että tämä käytös pitkällä aikavälillä huonontaa yksikön ilmapiiriä. Siinä mainittiin myös, että kantajalle oli kaikin keinoin tarjottu – lääkärin tai sosiaalityöntekijän antamaa – psykologista apua, jos hän tarvitsee sitä, mutta kantaja oli kiistänyt, että hänellä olisi ongelmia, ja kieltäytynyt kaikesta avusta.

25 Kantaja, joka tällä kertaa vastasi parlamentin asiantuntijalääkärin kutsuun, tuli tämän vastaanotolle 20.11.2008 parlamentin sosiaalityöntekijän ollessa läsnä osan aikaa.

26 Edellä 23 kohdassa mainitussa keskustelussa kantajalle ilmoitettiin, että hänen suorituksiaan yksikössä X ei pidetty tyydyttävinä ja että hänen vaikeutensa johtuivat todennäköisesti hänen omasta käytöksestään. Yksikönpäällikkö ilmoitti kantajalle myös, että hän aikoi ehdottaa nimittävälle viranomaiselle kantajan erottamista.

27 Sisäisten sääntöjen 13 artiklan nojalla laadittiin 18.12.2008 erityiskertomus. Tässä kertomuksessa todettiin erityisesti, että se, etteivät kantajan työskentely ja käytös olleet muuttuneet paremmiksi yksikössä X, osoittivat, että kantajan vaikeudet johtuivat yksinomaan hänen omasta käytöksestään eivätkä hänen työtovereistaan tai monikulttuurisesta työympäristöstään. Ratkaisuna yksikönpäällikkö ja kysynnän hallinnan yksikön päällikkö ehdottivat nimittävälle viranomaiselle, että kantaja irtisanottaisiin, koska hänen viestintää ja ristiriitojen ratkaisemista koskevat puutteensa ja hänen haluttomuutensa ymmärtää tai noudattaa ohjeita sekä ottaa vastuu toimistaan jatkuivat itsepintaisesti.

28 Vuoden 2008 arviointikertomuksessa, joka laadittiin helmikuussa 2009, tuotiin esiin samat ongelmat, jotka oli mainittu 18.12.2008 laaditun erityiskertomuksen päätelmäosassa.

29 Epäpätevyyttä käsittelevältä neuvoa-antavalta pariteettikomitealta (jäljempänä komitea) pyydettiin tämän jälkeen lausunto ehdotuksesta irtisanoa kantaja.

30 Komitea viittasi 14.5.2009 antamassaan yksimielisessä lausunnossa (jäljempänä lausunto) paitsi siihen, että joukko kantajan kanssa työskennelleitä henkilöitä oli kertonut komitealle, että heillä oli epäilyjä kantajan mielentilasta, myös siihen, että sille itselleen oli kantajaa kuultaessa muodostunut selvä vaikutelma, että kantaja oli henkisesti epävakaa tai häiriintynyt.

31 Komitea totesi myös, että sen järjestämissä kuulemistilaisuuksissa oli ilmennyt, että kantajan esimiehillä oli samansuuntainen käsitys, jonka mukaan kantaja oli hieman vakinaistamisensa jälkeen alkanut käyttäytyä epätavanomaisesti, ja tähän käyttäytymiseen kuului erityisesti ajoittaisia kohtauksia, jolloin hänen asenteensa työtovereita kohtaan oli epäsosiaalinen, hänelle kuuluvien tehtävien hoitamisesta kieltäytyminen ilman mitään ilmeistä syytä tai omituisista syistä sekä sopimattomia naurukohtauksia. Komitean käsitellessä asiaa oli lisäksi ilmennyt, että käännös- ja julkaisutoiminnan pääosasto oli elokuussa 2008 ottanut yhteyttä parlamentin työterveysyksikköön, joka oli ehdottanut kantajalle tapaamista tutkiakseen uudelleen ne ”mahdollisen masennuksen oireet”, jotka se oli todennut jo joulukuussa 2006, mutta kantaja ei ollut vastannut tähän kutsuun, ja käännös- ja julkaisutoiminnan pääosasto oli tällöin pyytänyt parlamentin sosiaalipalvelujen yksikköä puuttumaan asiaan, minkä kantajan vastustus oli kuitenkin estänyt.

32 Komitean lausunnon mukaan kantaja ei kyennyt suorittamaan hänelle osoitettuja tehtäviä tyydyttävällä tavalla ja työskentelemään parlamentin kaltaisessa monikulttuurisessa ympäristössä. Komitea katsoi myös, että hallintoviranomaisen oli tutkittava, johtuiko kantajan epäpätevyys lääketieteellisistä syistä. Lopuksi se hyväksyi ehdotuksen irtisanomisesta, koska oli osoitettu, ettei kantajan epäpätevyyden voitu katsoa johtuvan lääketieteellisistä syistä, tai koska kantaja kieltäytyi lääkärintarkastuksista, joita olisi tarvittu sen osoittamiseen, etteivät hänen ammatilliset vaikeutensa johtuneet lääketieteellisistä syistä.

33 Kantaja, jota hallintoviranomainen kuuli 25.6.2009, irtisanottiin riidanalaisella päätöksellä, joka annettiin hänelle tiedoksi 7.7.2009.

34 Parlamentin Luxemburgissa toimiva asiantuntijalääkäri pyysi 7.8.2009 psykiatrian erikoislääkäriä tutkimaan kantajan. Erikoislääkäri ilmoitti 18.8.2009 postitse lähettämässään lausunnossa diagnoosiksi ”hauraan persoonallisuuden häiriö” todettuaan ensin seuraavaa:

”Psykiatrisessa tutkimuksessa ei ilmene merkkejä mielenhäiriöstä, sillä [kantaja] on aikaan ja paikkaan hyvin orientoitunut. Selviä psykoottisia oireita ei ole. [Kantajalla] ei ole itsemurhaan viittaavaa ajatuksenmuodostusta. Havaitsen hänen puheessaan sitä vastoin ajatuksia hiljaisesta vainosta. Hänellä on käsitys, että häntä on loukattu, ettei hänestä pidetä, etteivät työtoverit ymmärrä häntä ja ettei kukaan ota hänen osaltaan huomioon kulttuurieroa. [Kantaja] kuvailee ristiriitaisia suhteita esimiehiinsä, jotka ovat kyseenalaistaneet hänen pätevyytensä suorittaa työnsä. [Kantajan] kertomuksessa on huomattava, että hänellä on taipumus tulkita tapahtumia paranoidisesti. Voidaan olettaa, että kyse on hauraan persoonallisuuden häiriöstä.”

35 Tämä 18.8.2009 annettu lääkärinlausunto annettiin tiedoksi kantajalle, joka pyysi neuvonantajiensa 26.8.2009 päivätyllä kirjeellä erityisesti tämä lausunto huomioon ottaen nimittävää viranomaista lykkäämään riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa, kunnes täydentävät lääkärintarkastukset on suoritettu. Pyyntö hylättiin nimittävän viranomaisen 2.9.2009 tekemällä päätöksellä.

36 Kantaja teki 1.10.2009 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla valituksen riidanalaisesta päätöksestä.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

37 Kantaja on virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 6.11.2009 toimittamallaan välitoimihakemuksella, joka kirjattiin numerolla F-92/09 R, pyytänyt yhtäältä riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä ja toisaalta välitoimien määräämistä.

38 Kirjaaja on 19.11.2009 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut asianosaisille virkamiestuomioistuimen päätöksestä, jolla hyväksyttiin kantajan pyyntö, että häntä käsiteltäisiin nimettömänä.

39 Virkamiestuomioistuimen presidentti on asiassa F-92/09 R, U vastaan parlamentti, 18.12.2009 antamassaan määräyksessä (Kok. H., s. I-A-1-511 ja II-A-1-2771) määrännyt, että riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa lykätään, kunnes virkamiestuomioistuin antaa asiassa lopullisen päätöksen.

40 Euroopan unionin yleisen tuomioistuimen presidentti on asiassa T-103/10 P(R), parlamentti vastaan U, 27.4.2010 antamallaan määräyksellä hyväksynyt parlamentin valituksen ja kumonnut virkamiestuomioistuimen presidentin edellä mainitun määräyksen sillä perusteella, että jälkimmäinen oli virheellisesti katsonut kiireellisyysedellytyksen täyttyneen tässä asiassa, ja ratkaisten itse riitakysymyksen hylännyt välitoimihakemuksen.

41 Henkilöstösääntöjen 91 artiklan 4 kohdan mukaisesti pääasian käsittely keskeytettiin, kunnes nimittävä viranomainen hylkäsi valituksen 5.2.2010 tekemällään päätöksellä, joka annettiin tiedoksi samana päivänä.

42 Kantaja vaatii, että virkamiestuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa parlamentin maksamaan henkisestä kärsimyksestä vahingonkorvausta, jonka määräksi on kaikin varauksin arvioitu 15 000 euroa, ja

— velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 Parlamentti vaatii, että virkamiestuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

44 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi kolmeen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja sisäisten sääntöjen 8 artiklan mukaisen huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä, toinen henkilöstösääntöjen 59 artiklan 5 kohdan rikkomista ja kolmas sisäisten sääntöjen 12 artiklan 2 kohdan rikkomista.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja sisäisten sääntöjen 8 artiklan mukaisen huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä

Asianosaisten lausumat

45 Kantaja huomauttaa, että hänellä oli vuodesta 2006 lähtien alkanut olla ongelmia viestiä työtovereidensa kanssa, vaikka tuolloin hänen tehokkuutensa oli edelleen riittävä. Hänen osaltaan aloitettiin kehitysmenettely vuonna 2007. Vaikka kantaja myöntää, että tämän menettelyn aloittamisajankohtana hänen yksikkönsä yksikönpäällikkö ei voinut katsoa, että havaittu epäpätevyys saattoi johtua lääketieteellisistä syistä, tähän viittaavia erittäin selviä merkkejä ilmeni sen jälkeen, kun hänet oli siirretty yksikköön X. Kantaja vetoaa tältä osin hänen yksikkönsä päällikön ja yksikön erään hallintovirkamiehen 5.11.2008 pitämää kokousta koskevaan selontekoon.

46 Kantaja myöntää, että hän on ollut haluton hyväksymään psyykkisten ongelmien olemassaoloa ja että hän on kieltäytynyt kaikesta avusta. Henkilön, joka kärsii senkaltaisesta persoonallisuushäiriöstä, jonka parlamentin työterveysyksikön konsultoima psykiatri on diagnosoinut, on kuitenkin erittäin vaikea tunnustaa sairauden olemassaoloa, koska hän pitää siihen liittyviä käyttäytymismuotoja luonnollisina ja väistämättöminä.

47 Ensimmäinen arvioija on tästä huolimatta kuitenkin ehdottanut kantajan irtisanomista. Kantaja toteaa vielä, että komitea on lausunnossaan korostanut olettamaa, että hänen ammatilliset vaikeutensa olivat voineet johtua lääketieteellisistä syistä, ja komitea on nimenomaan kehottanut hallintoviranomaista selvittämään, pitääkö olettama paikkansa.

48 Kantaja huomauttaa, että hallintoviranomaisella on henkilöstösääntöjen 24 artiklan perusteella huolenpitovelvollisuus virkamiehiään kohtaan. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä velvollisuus samoin kuin hyvän hallinnon periaate merkitsevät, että kun hallintoviranomainen tekee virkamiehen asemaa koskevan ratkaisun, sen on tarkasteltava kaikkia seikkoja, jotka saattavat vaikuttaa sen päätökseen, ja otettava siinä yhteydessä huomioon yksikön edun lisäksi myös virkamiehen etu. Kun on kysymys niin vakavasta päätöksestä kuin epäpätevyyden vuoksi suoritettavasta irtisanomisesta, hallintoviranomaisella oleva huolenpitovelvollisuus on vielä tiukempi.

49 Kun ensimmäinen arvioija on nyt käsiteltävässä tapauksessa päättänyt, ettei hän ilmoita parlamentin työterveysyksikölle välittömästi niistä psyykkisistä ongelmista, joita kantajalla epäiltiin olevan sen jälkeen, kun hänet oli siirretty yksikköön X, arvioija on laiminlyönyt henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja sisäisten sääntöjen 8 artiklan mukaisen huolenpitovelvollisuutensa ja erityisesti rikkonut jälkimmäisen artiklan 5 kohtaa. Vaikka kantaja ei halunnut tunnustaa näiden ongelmien olemassaoloa eikä olla yhteistyössä, hallintoviranomaisen olisi sellaisen epäilyn ilmetessä, että kantajan vaikeudet tehtäviensä hoitamisessa saattavat johtua lääketieteellisistä syistä, pitänyt huolenpitovelvollisuutensa perusteella

lopettaa tai ainakin keskeyttää epäpätevyyttä koskeva menettely ja pyytää työterveysyksiköltä täydentäviä tutkimuksia. Työterveysyksikön konsultoima psykiatri on lausunnossaan diagnosoinut ”hauraan persoonallisuuden häiriön”, minkä olisi sitäkin suuremmalla syyllä pitänyt saada hallintoviranomainen toimimaan tällä tavalla.

50 Kantaja on 27.4.2010 päivätyllä kirjeellään toimittanut virkamiestuomioistuimen kirjaamoon lausunnon, jonka on antanut psykiatri H., joka on haastateltuaan ja tutkittuaan kantajaa 21.4.2010 katsonut, että kysymys on tyypillisestä persoonallisuushäiriöstä ja että on epäiltävä selvempään psykoosiin viittaavaa dekompensaatiota. Kantaja on perustellut tämän uuden näytön myöhäistä esittämistä sillä, että psykiatri H:lla, jolta oli pyydetty vastaanottoaikaa tammikuussa 2010, oli ollut vapaita aikoja vasta 21.4.2010.

51 Parlamentti väittää aluksi, ettei viittauksella henkilöstösääntöjen 24 artiklaan ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa, koska tämä säännös ei koske huolenpitovelvollisuutta vaan toimielimillä olevaa avustamisvelvollisuutta. Parlamentin mukaan sen tarvitsee näin ollen vastata vain niihin kantajan väitteisiin, jotka koskevat sisäisten sääntöjen 8 artiklan väitettyä rikkomista.

52 Parlamentti huomauttaa tältä osin, että kantajan suoritusten heikkeneminen, joka johtui erityisesti siitä, ettei hänellä ollut motivaatiota eikä halua suorittaa hänelle annettuja tehtäviä asianmukaisesti, alkoi ilmetä hänen vakinaistamisensa jälkeen.

53 Sosiaalityöntekijä, joka oli käännös- ja julkaisutoiminnan pääosaston henkilöstöresursseista vastaavan henkilön pyynnöstä käynyt kantajan työpaikalla syyskuussa 2008, ei ollut todennut mitään erityistä poikkeavuutta. Kantaja ei ollut myöskään reagoinut myönteisesti tai rakentavasti apuun, jota sosiaalityöntekijä oli tarjonnut hänelle.

54 Myöskään parlamentin asiantuntijalääkäri, jonka luona kantaja oli viimein käynyt 20.11.2008, ei ollut todennut mitään lääketieteellistä poikkeavuutta, ja hän oli ohjannut kantajan kääntymään sosiaalityöntekijän puoleen.

55 Parlamentti korostaa, että huolimatta kaikista näistä toimielimen yrityksistä auttaa kantajaa, tämä oli edelleen valittanut, etteivät hänen esimiehensä ymmärtäneet hänen luonteenlaatuaan. Parlamentti toteaa lisäksi, ettei kantaja ollut kotonaan monikulttuurisessa ja kansainvälisessä ympäristössä ja että hän oli useaan kertaan ilmaissut tiettyä halveksuntaa parlamenttia, unionia ja työtään kohtaan ja tuonut jopa esiin halunsa irtisanoutua.

56 Parlamentin mielestä sisäisten sääntöjen 8 artiklaa on nyt käsiteltävässä asiassa sovellettu oikein. Kehitysmenettelyn aloittamisajankohtana eli sisäisten sääntöjen 7 artiklan mukaisen, 9.7.2007 käydyn alustavan keskustelun aikana lopullinen arvioija oli nimittäin katsonut, ettei asiassa ollut tarpeen kääntyä työterveysyksikön puoleen, koska hän ei ollut havainnut kantajassa sellaisia merkkejä epäpätevyydestä, joiden olisi voitu katsoa johtuvan lääketieteellisistä syistä. Myöskään kantaja itse ei ollut viitannut tällaisten syiden olemassaoloon. Lopullinen arvioija oli näin ollen toiminut täysin sisäisten sääntöjen 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

57 Lisäksi työterveysyksikön elokuussa 2009 konsultoima psykiatri oli kantajan tutkittuaan katsonut selvästi, ettei tällä ollut mitään mielenhäiriötä. Tässä tilanteessa tällainen diagnoosi ei millään tavalla estänyt sitä, että hallintoviranomainen saattoi perustellusti katsoa, ettei kantajan epäpätevyys johtunut lääketieteellisistä syistä. Missään tapauksessa tämän lääkärin lausunto ei ollut osoittanut, että lääkärin kantajalla toteaman persoonallisuushäiriön ja kantajan epäpätevyyden välillä olisi yhteys. Parlamentti katsoo voivansa päätellä tämän perusteella, että vaikka kantajalla oli diagnosoitu persoonallisuushäiriö, hän pystyi tekemään työnsä asianmukaisesti.

58 Parlamentti toteaa lisäksi, että virheet, joita kantaja teki hoitaessaan tehtäviään, olivat niin vakavia ja usein toistuvia, että ne estivät yksikön moitteettoman toiminnan. Kantajan loukkaava käytös yksikössä ja erityisesti hänen ehdoton kieltäytymisensä työskentelystä tiettyä kansalaisuutta tai etnistä alkuperää edustavien työtovereiden kanssa olivat tehneet kaiken yhteistyön mahdottomaksi.

59 Parlamentti riitauttaa sen, miten edellä 24 kohdassa mainitusta 5.11.2008 pidetystä kokouksesta laadittua selontekoa on tulkittu. Tässä kokouksessa oli pelkästään ehdotettu, että kantajan työskentelyä ja käytöstä yksikössä seurattaisiin tarkkaan ja että muistiin merkittäisiin kaikki yksityiskohdat, jotka voivat auttaa lopullista arvioijaa hänen tehdessään päätöstä kantajan ammatillisesta tulevaisuudesta. Lisäksi oli korostettu, että kantajalle oli kaikin mahdollisin tavoin yritetty tarjota psykologista apua, jos hän tarvitsee sitä, mutta kantaja oli aina kiistänyt, että hänellä olisi psyykkisiä ongelmia, ja kieltäytynyt kaikesta avusta. Parlamentin mukaan tämän kokouksen selonteosta ei mitenkään ilmene, että tässä yhteydessä olisi todettu, että ammatilliset vaikeudet, joita kantajalla oli ollut vakinaistamisestaan lähtien, saattoivat johtua lääketieteellisistä syistä ja että kantaja ”tarvitsi psykologista apua”.

60 Parlamentti epäilee, onko kantajan toteamus, jonka mukaan hän oli ollut vastahakoinen tunnustamaan psyykkisten ongelmien olemassaoloa, paikkansapitävä, koska parlamentin asiantuntijalääkärin mukaan kantaja oli psykiatrin hoidossa, joten hän on väistämättä tiennyt, että hänellä oli psyykkisiä ongelmia, joista hän olisi voinut kertoa kehitysmenettelyssä.

61 Parlamentti kiistää lopuksi komitean lausunnon merkityksellisyyden. Parlamentti korostaa, etteivät komitean jäsenet ole lääkäreitä ja että sen lausunto on annettu 14.5.2009. Nimittävä viranomainen pystyi toukokuussa 2009 kuitenkin tukeutumaan päätelmiin, jotka parlamentin asiantuntijalääkäri oli tehnyt muutamia kuukausia aikaisemmin eli marraskuussa 2008 tutkittuaan kantajan samana ajankohtana ja joiden mukaan kantajalla ei ollut lääketieteellistä poikkeavuutta.

Virkamiestuomioistuimen arviointi asiasta

62 Kantaja väittää pääasiallisesti, että jatkaessaan epäpätevyyden käsittelemistä koskevaa menettelyä riidanalaisen päätöksen tekemiseen saakka, vaikka tämän menettelyn aikana voitiin useiden seikkojen perusteella havaita, että kantajan ammatilliset ongelmat saattoivat johtua lääketieteellisistä syistä, parlamentti on laiminlyönyt henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja sisäisten sääntöjen 8 artiklan mukaisen huolenpitovelvollisuuden. Kantaja täsmentää, että huolenpitovelvollisuus merkitsee, että hallintoviranomaisen on toimimisvelvollisuutensa perusteella otettava yhteyttä lääkäriin, kun virkamiehillä on havaittu oireita psyykkisistä häiriöistä.

63 Kantajan ensimmäinen kanneperuste on tältä osin ymmärrettävä niin, että se koskee varsinaisesti huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä, sellaisena kuin tämä velvollisuus on konkretisoitu erityisesti sisäisten sääntöjen 8 artiklassa, ilman että olisi välttämättä pohdittava henkilöstösääntöjen 24 artiklan mukaisen varsinaisen avustamisvelvollisuuden ulottuvuutta.

64 Aluksi on muistutettava, että hallintoviranomaisen huolenpitovelvollisuuden käsite, sellaisena kuin se on kehitetty oikeuskäytännössä, heijastaa molemminpuolisten oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa, joka henkilöstösäännöillä on luotu hallintoviranomaisen ja julkishallinnon työntekijöiden välisissä suhteissa. Tämä tasapaino merkitsee muun muassa sitä, että kun hallintoviranomainen tekee virkamiehen asemaa koskevan ratkaisun, sen on tarkasteltava kaikkia seikkoja, jotka saattavat vaikuttaa sen päätökseen, ja otettava siinä yhteydessä huomioon yksikön edun lisäksi myös asianomaisen virkamiehen etu (yhdistetyt asiat 33/79 ja 75/79, Kuhner v. komissio, tuomio 28.5.1980, Kok., s. 1677, 22 kohta ja asia C-298/93 P, Klinke v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 29.6.1994, Kok., s. I-3009, 38 kohta).

65 Kun epäillään, että vaikeudet, joita virkamiehellä on tehtäviensä hoitamisessa, voivat johtua lääketieteellisistä syistä, huolenpitovelvollisuus velvoittaa hallintoviranomaisen ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin tämän epäilyn kumoamiseksi, ennen kuin tehdään päätös kyseisen virkamiehen irtisanomisesta (ks. vastaavasti asia T-145/01, Latino v. komissio, tuomio 26.2.2003, Kok. H., s. I-A-59 ja II-337, 93 kohta).

66 Tämä vaatimus heijastuu itse sisäisissä säännöissä, koska niiden 8 artiklassa määrätään, että lopullisen arvioijan on tietyissä olosuhteissa käännyttävä parlamentin työterveysyksikön puoleen, jos hänen tiedossaan on tosiseikkoja, jotka saattavat osoittaa, että käytös, josta virkamiestä arvostellaan, voi johtua lääketieteellisistä syistä.

67 Lisäksi huolenpitovelvollisuudesta hallintoviranomaiselle aiheutuvat velvollisuudet tiukentuvat huomattavasti, kun on kysymys sellaisen virkamiehen erityisestä tilanteesta, jonka mielenterveydestä on epäilyjä ja jonka osalta on tämän johdosta myös epäilyjä siitä, kykeneekö hän puolustamaan omia etujaan asianmukaisesti (ks. vastaavasti asia F-17/05, de Brito Sequeira Carvalho v. komissio, tuomio 13.12.2006, Kok. H., s. I-A-1-149 ja II-A-1-577, 72 kohta). Näin on sitäkin suuremmalla syyllä silloin, kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – asianomaista virkamiestä uhkaa irtisanominen ja kun hän siis on haavoittuvassa asemassa.

68 Kantajan sopeuttamista yksikköön X koskeneesta 5.11.2008 pidetystä kokouksesta laadittu selonteko, joka oli osoitettu yksikönpäällikölle ja pääjohtajalle, ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että kantaja osoitti hyvää tahtoa, mutta että hänellä oli ongelmia viestiä työtovereidensa kanssa, että hän oli käytöksensä vuoksi jäänyt yksikössä yksinäiseksi ja että kyseisen yksikön päällikkö pelkäsi, että tämä käytös pitkällä aikavälillä huonontaa yksikön ilmapiiriä. Selonteossa mainittiin myös, että kantajalle oli kaikin keinoin tarjottu – lääkärin tai sosiaalityöntekijän antamaa – psykologista apua, jos hän tarvitsee sitä, mutta kantaja oli kiistänyt, että hänellä olisi ongelmia, ja kieltäytynyt kaikesta avusta.

69 Lisäksi on todettava, että komiteaa kuultiin ehdotuksesta irtisanoa kantaja. Komitea katsoi 14.5.2009 antamassaan lausunnossa, ettei kantaja kyennyt suorittamaan hänelle osoitettuja tehtäviä tyydyttävällä tavalla ja työskentelemään parlamentin kaltaisessa monikulttuurisessa ympäristössä. Komitea katsoi myös, että hallintoviranomaisen oli tutkittava, johtuiko kantajan ammatillinen sopeutumattomuus lääketieteellisistä syistä. Lopuksi se hyväksyi ehdotuksen irtisanomisesta, koska oli osoitettu, ettei kantajan ammatillisen sopeutumattomuuden voitu katsoa johtuvan lääketieteellisistä syistä, tai koska kantaja kieltäytyi lääkärintarkastuksista, joita olisi tarvittu sen osoittamiseen, etteivät hänen ammatilliset vaikeutensa johtuneet lääketieteellisistä syistä.

70 On todettava, että suuri osa lausunnon sisällöstä koskee mahdollista yhteyttä kantajan ammatillisten vaikeuksien ja hänen mielenterveytensä tilan välillä.

71 Komitea totesi siten lausunnossaan, että joukko kantajan kanssa työskennelleitä henkilöitä oli kertonut komitealle, että heillä oli epäilyjä kantajan mielentilasta, ja että komitealle itselleen oli kantajaa kuultaessa muodostunut selvä vaikutelma, että tämä oli henkisesti epävakaa tai häiriintynyt.

72 Komitea totesi lausunnossaan myös, että sen järjestämissä kuulemistilaisuuksissa oli ilmennyt, että kantajan esimiehillä oli samansuuntainen käsitys, jonka mukaan kantaja oli hieman vakinaistamisensa jälkeen alkanut käyttäytyä epätavanomaisesti, ja tähän käyttäytymiseen kuului erityisesti ajoittaisia kohtauksia, jolloin hänen asenteensa työtovereita kohtaan oli epäsosiaalinen, hänelle kuuluvien tehtävien hoitamisesta kieltäytyminen ilman mitään ilmeistä syytä tai omituisista syistä sekä sopimattomia naurukohtauksia.

73 Komitean lausunnossa esitettiin lisäksi seuraavat tosiseikat: käännös- ja julkaisutoiminnan pääosasto oli elokuussa 2008 ottanut yhteyttä parlamentin työterveysyksikköön, joka oli ehdottanut kantajalle tapaamista tutkiakseen uudelleen ne ”mahdollisen masennuksen oireet”, jotka se oli todennut jo joulukuussa 2006, mutta kantaja ei ollut vastannut tähän kutsuun; käännös- ja julkaisutoiminnan

pääosasto oli tällöin pyytänyt parlamentin sosiaalipalvelujen yksikköä puuttumaan asiaan, minkä kantajan vastustus oli kuitenkin estänyt. Asiakirja-aineistosta ilmenee myös, että kantajalle oli ehdotettu erityisesti lääkärin antamaa psykologista apua, kun hän työskenteli vuoden 2008 lopulla yksikössä X, mutta kantaja oli kieltäytynyt kaikesta avusta.

74 Hallintoviranomaisen kuuluu kylläkin valvoa, etteivät virkamiehet tai toimihenkilöt käytä väärin heille henkilöstösäännöissä – erityisesti työkyvyttömyysturvan muodossa – annettuja oikeuksia tai vetoa niihin vilpillisesti.

75 Edellä esitetyn perusteella on kuitenkin katsottava, että hallintoviranomaisella oli vuoden 2008 lopusta ja viimeistään toukokuusta 2009, jolloin komitea antoi lausuntonsa, lähtien tiedossaan riittävästi seikkoja, joiden perusteella se saattoi olettaa, että käytös, josta kantajaa moitittiin, saattoi johtua lääketieteellisistä syistä. Näissä olosuhteissa hallintoviranomaisen kuului ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistuakseen siitä, ettei näin ollut.

76 Parlamentti kuitenkin vetoaa puolustukseen vain siihen, että hallintoviranomaisella oli riidanalaisen päätöksen tekoajankohtana tiedossaan seikkoja, joiden perusteella se saattoi katsoa, etteivät kantajan ammatilliset vaikeudet johtuneet lääketieteellisistä syistä.

77 Parlamentti vetoaa todisteena enintään sosiaalityöntekijänsä arvioon, jonka tämä oli tehnyt käytyään kantajan työpaikalla syyskuussa 2008, ja arvioon, jonka oli esittänyt parlamentin asiantuntijalääkäri, joka ei ollut 20.11.2008 tapahtuneen vastaanottokäynnin aikana havainnut mitään lääketieteellistä poikkeavuutta.

78 Hallintoviranomainen ei kuitenkaan voi sosiaalityöntekijän, jolla ei ole tarvittavaa lääketieteellistä pätevyyttä, arvion perusteella katsoa, ettei ole mitään epäilyjä siitä, että erään sen virkamiehen ammatilliset vaikeudet eivät johdu lääketieteellisistä syistä.

79 Parlamentin asiantuntijalääkärin 20.11.2008 suorittaman ”tarkastuksen”osalta on todettava, että ainoa asiakirja-aineistoon sisältyvä tätä ”tarkastusta” koskeva todiste on 27.10.2009 lähetetty sähköposti, jossa todetaan seuraavaa:

”Keskustelin [kantajan] kanssa sosiaalityöntekijän läsnä ollessa laajentaakseni tutkimusta koskemaan myös sosiaalisia näkökohtia, jotka saattavat tulla kyseeseen [kantajan] kohdalla. Tässä keskustelussa ei tapahtunut mitään erityistä.”

80 Tästä sähköpostista ei kuitenkaan ilmene, että parlamentin asiantuntijalääkäri, joka ei sitä paitsi ole psykiatri, olisi keskustelun johdosta tehnyt diagnoosin tai päätellyt, että kantajan ammatilliset vaikeudet johtuivat mahdollisesti lääketieteellisistä syistä, vaan asiantuntijalääkäri on pelkästään selostanut keskustelun kulkua ja sitä, ettei keskustelun kuluessa tapahtunut mitään erityistä.

81 Seikat, joihin parlamentti vetoaa, eivät siten ole riittävän vakuuttavia.

82 On ennen kaikkea todettava, ettei parlamentti ole maininnut mitään hallintoviranomaisen toimenpidettä, joka olisi toteutettu sen ajankohdan, jona parlamentti sai tiedon komitean lausunnosta, ja riidanalaisen päätöksen tekoajankohdan välillä.

83 Toimenpide, jolla olisi pyritty selvittämään, johtuivatko kantajan ammatilliset vaikeudet lääketieteellisistä syistä, olisi kuitenkin ollut erityisen välttämätön menettelyn tässä vaiheessa, koska komitea oli suositellut sitä ja koska komitea, joka oli voinut tutkia kantajan tilanteen perusteellisesti, oli nimenomaisesti viitannut siihen mahdollisuuteen, että kantajan ammatillisten vaikeuksien ja hänen mielenterveytensä välillä on yhteys.

84 Lisäksi on todettava, että kun lausunto otetaan huomioon, hallintoviranomainen saattoi tässä tapauksessa järkevästi ajateltuna tulkita kantajan toistuvia kieltäytymisiä kaikista avuntarjouksista niin, että kantaja mahdollisesti kieltäytyi ajattelemasta, että hänellä oli henkisiä ongelmia, ja että kieltäytymiset olivat siis merkki siitä, ettei kantaja terveydentilansa vuoksi pystynyt puolustamaan omia etujaan asianmukaisella tavalla. Se, että kantaja oli psykiatrin seurannassa, ei suinkaan ollut osoitus siitä, että kantaja kykeni myöntämään henkisten ongelmien olemassaolon, vaan se pikemminkin edellytti parlamentilta suurempaa varovaisuutta.

85 Kuten edellä on todettu, se, että virkamies ei kykene toimimaan omasta puolestaan ja arvioimaan sitä, onko hän ylipäänsä sairas, voi mahdollisesti merkitä, että toimielimellä on toimimisvelvollisuus, etenkin kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – kyseistä virkamiestä uhkaa irtisanominen ja kun hän siis on haavoittuvassa asemassa. Tämän vuoksi hallintoviranomaisen kuului tässä nimenomaisessa asiayhteydessä vaatia, että kantajan on suostuttava täydentävään lääkärintarkastukseen, erityisesti käyttämällä hyväkseen toimielimen oikeutta velvoittaa virkamies asiantuntijalääkärin suorittamaan tutkimukseen, mikä perustuu henkilöstösääntöjen 59 artiklan 5 kohtaan, jonka nojalla virkamies voidaan siirtää lomalle, jos se on hänen terveydentilansa vuoksi tarpeen.

86 Parlamentti ei ole kuitenkaan näyttänyt toteen eikä edes väittänyt, että se olisi edellisessä kohdassa kuvaillussa erityisessä asiayhteydessä ryhtynyt – komitean lausunnosta tiedon saatuaan – erityisiin ponnistuksiin saadakseen kantajan suostumaan siihen, että lääkäri tutkii hänet. Lausunnosta huolimatta riidanalaisessa päätöksessä ei sitä paitsi todeta tästä mitään, eikä siinä esitetä mitään syytä, joka tekisi perustelluksi sen, ettei mitään lääketieteellistä tutkimusta tehty.

87 Se, ettei kantajan osalta ryhdytty kiireellisesti toimenpiteisiin, on sitäkin selittämättömämpää, kun parlamentti ei riidanalaisen päätöksen jo tehtyään epäröinyt toimia niin, että se antoi elokuussa 2009 työterveysyksikkönsä välityksellä psykiatrin tehtäväksi tutkia kantajan, sen jälkeen, kun tämä oli käynyt työterveysyksikössä. Jälkimmäinen parlamentin päätös, joka tehtiin tuskin kuukausi riidanalaisen päätöksen jälkeen, vahvistaa olleen tarpeen, että erikoislääkäri tutkii kantajan, ja osoittaa siten riidanalaiseen irtisanomiseen johtaneessa menettelyssä olleet puutteet.

88 Tällainen kantajaan kohdistuva lääkärintarkastus olisi kuitenkin pitänyt suorittaa ennen suunnitellun irtisanomispäätöksen tekemistä, sillä irtisanomispäätös olisi mahdollisesti voinut olla perusteltu, jos tällä tavoin konsultoitu lääkäri olisi tosiasiallisesti katsonut, ettei mitään sellaista lääketieteellistä syytä, joka olisi voinut johtaa käytökseen, josta kantajaa moitittiin, ollut olemassa.

89 Edellä esitetty huomioon ottaen on ilman, että olisi tarpeen lausua kantajan 27.4.2010 esittämän näytön tutkittavaksi ottamisesta, todettava, ettei parlamentti ryhtynyt kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin poistaakseen epäilyn siitä, että kantajan ammatilliset vaikeudet johtuivat lääketieteellisistä syistä, joten parlamentti on laiminlyönyt huolenpitovelvollisuutensa ja siten rikkonut sisäisten sääntöjen 8 artiklaa.

90 Ensimmäinen kanneperuste on siten hyväksyttävä ilman, että olisi tarpeen tutkia kantajan muita kanneperusteita, ja riidanalainen päätös on näin ollen kumottava.

Vahingonkorvausvaatimus

91 Kantaja vaatii, että hänelle on maksettava 15 000 euroa korvaukseksi henkisestä kärsimyksestä, jota hän katsoo itselleen aiheutuneen.

92 Parlamentti korostaa, ettei kantaja millään tavalla täsmennä, mistä hänelle aiheutunut vahinko muodostuu, joten parlamentin mukaan vaatimus on jätettävä tutkimatta.

93 Parlamentti katsoo toissijaisesti, ettei kantaja ole näyttänyt toteen arvostelun kohteena olevien tointen lainvastaisuutta.

94 Tässä yhteydessä on vaikea kiistää, että edellä 87 kohdassa todettu parlamentin lainvastainen toiminta on aiheuttanut kantajalle henkistä kärsimystä.

95 Lainvastaisen toimen kumoaminen, joka vaikuttaa ab initio, voi kuitenkin jo sellaisenaan olla asianmukainen ja lähtökohtaisesti riittävä hyvitys kaikesta henkisestä kärsimyksestä, joka tästä toimesta on voinut aiheutua (yhdistetyt asiat 44/85, 77/85, 294/85 ja 295/85, Hochbaum ja Rawes v. komissio, tuomio 9.7.1987, Kok., s. 3259, 22 kohta; asia T-116/03, Montalto v. neuvosto, tuomio 9.11.2004, Kok. H., s. I-A-339 ja II-1541, 127 kohta; asia T-10/02, Girardot v. komissio, tuomio 6.6.2006, Kok. H., s. I-A-2-129 ja II-A-2-609, 131 kohta ja asia F-6/07, Suvikas v. neuvosto, tuomio 8.5.2008, Kok. H., s. I-A-1-151 ja II-A-1-819, 151 kohta), ainakin jollei kantaja osoita, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, joka on erotettavissa kumoamiseen johtaneesta lainvastaisuudesta ja jota ei ole mahdollista kokonaan hyvittää tällä kumoamisella (ks. vastaavasti asia C-343/87, Culin v. komissio, tuomio 7.2.1990, Kok., s. I-225, 27 ja 28 kohta).

96 Kantaja on nyt käsiteltävässä asiassa saattanut kokea epäoikeudenmukaisuuden, turhautumisen tai epävarmuuden tunteita, mutta tämä vahinko on asianmukaisesti ja riittävästi korvattu vahingon aiheuttaneen riidanalaisen päätöksen kumoamisella.

97 Vahingonkorvausvaatimus on näin ollen kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

98 Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen työjärjestyksen 2 osaston 8 luvun muiden määräysten soveltamista. Saman artiklan 2 kohdan mukaan kohtuuden niin vaatiessa virkamiestuomioistuin voi päättää, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut vain osittain tai että tätä ei lainkaan velvoiteta korvaamaan oikeudenkäyntikuluja.

99 Tämän tuomion perusteluista seuraa, että parlamentti on hävinnyt asian olennaisilta osin. Lisäksi kantaja on vaatimuksissaan nimenomaisesti vaatinut, että parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska käsiteltävän asian olosuhteet eivät oikeuta soveltamaan työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan määräyksiä, parlamentti on näin ollen velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) U:n irtisanomisesta 6.7.2009 tehty Euroopan parlamentin päätös kumotaan.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tagaras Van Raepenbusch Rofes i Pujol

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä lokakuuta 2010.

W. Hakenberg
kirjaaja

H. Tagaras
jaoston puheenjohtaja